

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců JUDr. Marcely Rouskové a JUDr. Hany Pipkové v právní věci žalobkyně: **D. N.**, st. přísl. Konžská republika, zast. Organizací pro pomoc uprchlíkům, se sídlem Praha 9, Kovářská 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2.6.2010, č.j. OAM-133/LE-LE05-NV-2010

t a k t o :

- I. Žalobkyně se o s v o b o z u j e od soudních poplatků.**
- II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 2.6.2010 č.j. OAM-133/LE-LE05-NV-2010 se z r u š u j e a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se žalobou doručenou Městskému soudu v Praze dne 14.6.2010 domáhala zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo rozhodnuto o tom, že se žalobkyni vstup na území České republiky ve smyslu § 73 odst. 4 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb. nepovoluje.

V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí žalovaný konstatoval, že žalobkyně učinila dne 1.6.2010 prohlášení o mezinárodní ochraně v tranzitním prostoru mezinárodního letiště. Provedl citaci ust. § 73 odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb. a uvedl, že shledal, že vstup žalobkyně na území České republiky není možný a to s ohledem na skutečnost, že u ní nebyla spolehlivě zjištěna totožnost. Poukázal na to, že žalobkyně nedisponuje žádnými doklady, které by umožňovaly zjistit její totožnost. Jak vyplývá

z Výsledku šetření Inspektorátu cizinecké policie letiště Praha-Ruzyně č.j. CPR-1717-18/PŘ-2010-004112 pro svou cestu do České republiky cizinka použila cestovní doklad na jinou totožnost a vystupovala pod jménem D. C. M. N., nar. X, st. přísl. Konžská republika. Tento doklad podle vlastních slov záměrně zničila. Podle žalovaného je tedy zcela zřejmé, že v případě žalobkyně nebyla spolehlivě zjištěna její totožnost a je beze zbytku naplněno ust. § 73 odst. 4 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb.

Žalovaný současně uvedl, že žalobkyně není zranitelnou osobou ve smyslu ust. § 73 odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb., které by správní orgán byl povinen vstup na území České republiky umožnit, neboť se nejedná o nezletilou osobu bez doprovodu, o rodiče nebo rodinu s nezletilými či zletilými zdravotně postiženými dětmi nebo o cizince s vážným zdravotním postižením, ani o těhotnou ženu a ani neuvedla žádnou skutečnost, která by svědčila o tom, že byla vystavena mučení, znásilnění nebo podrobena jiným formám psychického, fyzického či sexuálního násilí. Žalovaný tedy shledal naplnění podmínek stanovených ust. § 73 odst. 4 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb.

Žalobkyně v podané žalobě namítala porušení § 73 odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., neboť došlo k chybné aplikaci tohoto ustanovení a mělo být aplikováno ustanovení § 73 odst. 7 zákona č. 325/1999 Sb. Uvedla, že byla ve své zemi vystavena mučení, byla opakovaně znásilněna a podrobena psychickému násilí. K mučení a znásilnění došlo během jejího zadržení z důvodu obvinění z konspirace se žalobkyniným manželem, jenž je aktivním členem dvou konžských protikorupčních organizací. To ji vedlo k opuštění vlasti a žádosti o mezinárodní ochranu. Současně uvedla, že je držena v uzavřeném přijímacím středisku letiště Ruzyně, nemá možnost vycházek na denní světlo, ani možnost permanentní psychologické a psychiatrické péče a tato situace zhoršuje její posttraumatický stav.

Žalobkyně rovněž namítala porušení § 3, § 68 zákona č. 500/2004 Sb., neboť žalovaný nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu (§2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb.) a odůvodnění neobsahuje předepsané zákonné náležitosti. Podle žalobkyně správní orgán neprovedl žádnou potřebnou identifikaci, zda žalobkyně může být hodnocena jako tzv. zranitelný žadatel o azyl ve smyslu § 73 odst. 7 zákona č. 325/1999 Sb. Žalobkyně uvedla, že přicestovala do České republiky v otřesném psychickém stavu (permanentní pláč, snaha a potřeba vyprávět o znásilnění) a dle jejího názoru tedy podstatné skutečnosti by se bývaly daly seznat z prostého rozhovoru s ní. Správnímu orgánu předložila písemné potvrzení konžské lékařské organizace „Association Vie et Sante“, kde se po opakovaném znásilnění léčila až do útěku ze země. V potvrzení je pak uvedeno, že jí byla poskytnuta zdravotní péče, že byla vystavena traumatu, že u ní proběhl spontánní potrat v důsledku mučení a znásilnění. Rovněž je tam uvedeno, že je žalobkyně fyzicky vyléčena, nicméně psychicky nutně vyžaduje další péči. Podle žalobkyně se pak tvrzení o nezjištěné identitě, nepředložení žádných dokladů a netvrzení žádné skutečnosti, jež by zakládala důvod pro tzv. zranitelnost, se tak jeví jako zcela neodůvodněné a nepřezkoumatelné a vykazuje známky svévole.

Žalobkyně namítala také porušení § 2 odst. 1, 4 zákona č. 500/2004 Sb., neboť byla překročena mez správního uvážení a přijaté opatření neodpovídá okolnostem daného případu, v souvislosti s čl. 31 odst. 1, 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků a čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, neboť omezení uplatněné pro pohyb a osobní svobodu žalobkyně není nezbytné. Žalobkyně poukázala na skutečnost, že pobyt v přijímacím středisku na letišti je považován za zbavení svobody i Evropským soudem pro lidská práva (Shamsa v. Polsko, Amuur v. Francie aj.).

Žalovaný ve svém vyjádření navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl. Odkázal na obsah správního spisu a na vydané rozhodnutí správního orgánu, který postupoval plně v souladu se zákonem o azylu a jednotlivými ustanoveními správního

řádu. K námitkám žalobkyně žalovaný uvedl, že vstup žalobkyně na území České republiky nebyl možný a to s ohledem na skutečnost, že u žalobkyně nebyla spolehlivě zjištěna totožnost. V současné době je podle žalovaného žaloba bezpředmětná, neboť žalobkyni bylo dne 15.9.2010 v PoS Kostelec nad Orlicí předáno rozhodnutí správního orgánu ve věci mezinárodní ochrany. Rozhodnutí bylo vydáno v návaznosti na souhlas příslušných švédských orgánů s převzetím odpovědnosti na posouzení žádosti o mezinárodní ochranu žalobkyně podle čl. 15 Nařízení Rady (ES) č. 343/2003. Žalovaný také uvedl, že v návaznosti na předání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany bude uskutečněna také doprava žalobkyně do Švédského království a to dne 16.9.2010.

Z obsahu spisového materiálu, který byl soudu předložen žalovaným, byly zjištěny následující pro rozhodnutí ve věci samé podstatné skutečnosti:

Z předávacího protokolu cizince, který učinil prohlášení o mezinárodní ochraně na území České republiky ze dne 1.6.2010 č.j. CPR-1717-18/PŘ-2010-004112 bylo zjištěno, že žalobkyně nedisponuje cestovním dokladem a do České republiky přicestovala jako tranzitní cestující dne 1.6.2010 v 6.10 hod. linkou OK 271 z Káhiry a téhož dne v 11.25 hod. měla pokračovat linkou OK 916 do Kyjeva.

Z výsledku šetření pro OAMP MV ČR ze dne 1.6.2010 vyplývá, že žalobkyně figuruje v seznamu cestujících linky OK 271 z Káhiry jako M. N. D. C., nar. X, st. přísl. Konžská republika, cestovní doklad COG č. A0297789. Dne 1.6.2010 bylo se žalobkyní zahájeno správní řízení za účelem správního vyhoštění, během kterého žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu v České republice. K věci samé žalobkyně uvedla, že do České republiky přicestovala dne 1.6.2010 ráno, ale nevěděla odkud. Svůj cestovní doklad roztrhala, ale neřekne kde. Vlastně ho ztratila. Více se odmítla k věci vyjadřovat. Požádala o udělení mezinárodní ochrany v České republice, protože se nechce vrátit domů do Konga. Nechtěla se k tomu dále vyjadřovat. Prostě chtěla v České republice v Praze zůstat jako uprchlík a nechtěla se vrátit do Konga.

Z rozhodnutí Ministerstva vnitra ve věci mezinárodní ochrany ze dne 8.9.2010 č.j. OAM-138/LE-LE05-P30-2010 vyplývá, že řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřijatelná podle § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb. a státem příslušným k posouzení podané žádosti o mezinárodní ochranu je podle čl. 15 Nařízení Rady (ES) č. 343/2003 Švédské království.

Ze správního spisu dále vyplývá, že dne 15.9.2010 bylo žalobkyni předáno rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany a v návaznosti na to byla dne 16.9.2010 uskutečněna doprava žalobkyně do Švédského království.

Městský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 20.9.2010 č.j. 8A 148/2010-50 žalobu zamítl. Proti tomuto rozsudku podal zástupce žalobkyně kasační stížnost, o níž rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 31.8.2011 č.j. 1As 16/2011-98 tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20.9.2011 č.j. 8A 148/2010-50 zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s.r.s.) dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Společně se žalobou proti rozhodnutí žalovaného požádala žalobkyně o osvobození od soudních poplatků, přičemž svou žádost odůvodnila tím, že je žadatelkou o mezinárodní ochranu v České republice, pobývá v uzavřeném přijímacím středisku a nemá žádné finanční prostředky. Rovněž jí pak není zákonem povoleno finanční prostředky nabývat, či držet větší

částku při sobě. Soud z předložených podkladů a z dalšího obsahu spisového materiálu dovodil, že u žalobkyně jsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu ust. § 36 odst. 3 s.ř.s. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto tak, jak uvedeno v prvním výroku tohoto rozsudku.

V rozsudku ze dne 31.8.2011 č.j. 1As 16/2011-98 (dostupný na www.nssoud.cz.) Nejvyšší správní soud mimo jiné uvedl, že : „Ustanovení § 73 odst. 7 zákona o azylu představuje výjimku z možnosti Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) rozhodnout, za určitých, zákonem taxativně stanovených okolností, že cizinci umístěnému v přijímacím středisku na mezinárodním letišti se nepovolí vstup na území České republiky (§ 73 odst. 4 tohoto zákona). Rozhodnout o povolení vstupu na území je ministerstvo povinno do 5 dnů od doby, kdy cizinec učiní prohlášení o mezinárodní ochraně.

Zákon skupinu tzv. „zranitelných“ osob, kterým nelze zakázat vstup na území, vymezuje na základě taxativního výčtu. Řadí sem nezletilou osobu bez doprovodu, rodiče nebo rodinu s nezletilými či zletilými zdravotně postiženými dětmi, cizince s vážným zdravotním postižením, těhotnou ženu a osobu, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným formám psychického, fyzického či sexuálního násilí. Takovouto osobu pak ministerstvo dopraví přímo do přijímacího střediska na území.

Zohlednit situaci zranitelných osob ukládá rovněž čl. 17 přijímací směrnice (směrnice Rady 2003/9/ES, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl) či dokumenty UNHCR (Revidovaná směrnice UNHCR o platných kritériích a normách pro zajištění žadatelů o azyl, únor 1999; srov. Kosař, D., Molek, P. Zákon o azylu: komentář. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, str. 462).

Pokud jde o povahu řízení samého, v němž se rozhoduje o povolení vstupu na území, jedná se o samostatné řízení, probíhající nezávisle jak na řízení o mezinárodní ochraně, tak na případném řízení o správním vyhoštění, které navíc ani nemusí být vždy zahájeno, jak správně poznamenala stěžovatelka. Řízení o povolení vstupu na území pak vede ministerstvo, na rozdíl od řízení o správním vyhoštění, které probíhá před Policií ČR. Lze také dodat, že se jedná o řízení vedené podle správního řádu. Z žádného ustanovení zákona totiž nevyplývá, že by se pro toto řízení správní řád užít neměl. Jeho použití jednak v souvislosti s tímto řízením nevylučuje § 92b zákona o azylu, jednak se nejedná o řízení o mezinárodní ochraně podle hlavy III. zákona o azylu, ve znění účinném ke dni rozhodnutí, takže se neuplatní ani výluky z použití správního řádu podle § 9 zákona o azylu. Rozhodování o povolení vstupu na území České republiky je tak správním řízením, v rámci něhož musí být naplněny veškeré procesní záruky, se kterými správní řád počítá.“

Nejvyšší správní soud také zdůraznil, že „při rozhodování, zda bude určité osobě povolen vstup na území, je ministerstvo povinno vyjít z úplně a spolehlivě zjištěného skutkového stavu (§ 3 správního řádu). Může přitom využít podkladů z řízení vedených před jinými správními orgány, jak to předpokládá § 50 odst. 1 správního řádu. V nyní posuzovaném případě byly takto převzaty některé podklady pořízené v rámci řízení před Policií ČR. Podklady poskytnuté jiným správním orgánem však představují pouze jeden z možných zdrojů, z jakých může správní orgán podklady pro své rozhodování získat. Dalšími podklady pro rozhodování, jak vyplývá z posledně citovaného ustanovení, mohou být návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, skutečnosti obecně známé atd.“

Současně rovněž Nejvyšší správní soud připomněl, že „podklady pro vydání rozhodnutí v zásadě opatřuje správní orgán, zatímco účastníci řízení jsou na druhou stranu povinni správnímu orgánu při opatrování podkladů pro vydání rozhodnutí poskytovat potřebnou součinnost (§ 50 odst. 2 správního řádu). Ať již však správní orgán využije jakýkoli ze zdrojů podkladů pro rozhodování, stále hlavním kritériem pro zjišťování

skutkového stavu zůstává zásada materiální pravdy. Ani převzetí podkladů pro rozhodování od jiného správního orgánu tak správní orgán, který dané řízení vede, v tomto případě tedy ministerstvo, nezabývá zodpovědností za zajištění dostatečného důkazního standardu pro dané řízení, jaký požaduje právě § 3 správního řádu.“

Nejvyšší správní soud konstatoval, že v „projednávané věci pak tomuto požadavku nebylo zjevně učiněno zadost, když ministerstvo posuzovalo naplnění podmínek § 73 odst. 7 zákona o azylu pouze na základě podkladů poskytnutých mu policií. Je totiž zřejmé, že v rámci řízení o správním vyhoštění nemá policie vůbec ani povinnost skutečnosti ohledně možné zranitelnosti dané osoby zjišťovat, podklady získané v rámci řízení před policií tudíž v žádném případě nepředstavují dostatečný zdroj informací ohledně možné zranitelnosti dané osoby. V tomto ohledu může být naopak pro řízení o povolení vstupu na území stěžejní výpověď samotné osoby či údaje poskytnuté touto osobou, jejíž možná zranitelnost má být posouzena. Na jednu stranu tak sice ministerstvo musí o povolení vstupu rozhodnout v relativně krátké lhůtě, tj. během pěti dní, na stranu druhou disponuje zdroji informací a nástroji, a to mnohem spíše než policie, jak tyto skutečnosti zjišťovat či jednotlivá tvrzení ověřovat. Řízení o povolení vstupu vedou úředníci odboru azylové a migrační politiky, kteří jinak rovněž provádějí pohovory v rámci řízení o mezinárodní ochraně. V návaznosti na požadavek čl. 13 odst. 3 přijímací směrnice by měli být způsobilí zohlednit zranitelnost osoby. Vzhledem k tomu, že se jedná o vážný zásah do práv jednotlivce, spočívající v omezení jeho osobní svobody, je potřeba v případě pochybností upřednostnit výklad v souladu se zásadou in dubio pro mitius. Pokud se tedy bude jevit tvrzení osoby o její zranitelnosti jako věrohodné, měl by jí být umožněn vstup na území. Zásahy do základních práv nebo svobod a tedy i jejich omezení musí být totiž vykládány restriktivně (srov. např. nálezy Ústavního soudu z 3. 6. 2004, sp. zn. II. ÚS 102/03 či z 27. 2. 2003, sp. zn. I. ÚS 294/01). V posuzovaném případě bylo zcela namístě vyslechnout žalobkyni k tvrzeným skutečnostem, prozkoumat obsah jí předloženého lékařského potvrzení a v případě potřeby opatřit i jiné pro věc podstatné podklady, jestliže by v řízení pro rozhodnutí byly důležité. Ministerstvo však v předmětném řízení nejenže nedostatečně zjistilo skutkový stav věci, ale stěžovatelce vůbec neposkytlo před rozhodnutím možnost jakkoli se k dané věci vyjádřit či činit v řízení jakékoli návrhy, natož aby byla seznámena s podklady pro rozhodnutí. Tím bylo porušeno její právo na spravedlivý proces vyplývající nejen z ustanovení správního řádu (§ 36 odst. 1, 2 a 3), ale přímo z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Soud tedy shledal důvodnou námitku stěžovatelky, že řízení před správním orgánem bylo zatíženo závažnými vadami, které mohly mít vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí, přičemž pro tyto vady měl městský soud žalobou napadené rozhodnutí v souladu s § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s. sám zrušit. Jestliže tak neučinil, a poté, co mechanicky a nekriticky převzal závěry správního orgánu o nedůvodnosti námitky žalobkyně k nedostatečně zjištěnému skutkovému stavu věci, její žalobu zamítl, je jeho rozhodnutí vadné a nemůže obstát.“

Se zřetelem ke shora uvedenému nezbylo Městskému soudu v Praze než napadené rozhodnutí rozsudkem bez jednání zrušit pro vady řízení ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s. V souladu s ust. § 78 odst. 4 s.ř.s. soud současně vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení je správní orgán vázán právním názorem vysloveným soudem v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věta první s.ř.s. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, nicméně žádné důvodně vynaložené náklady řízení jí nevznikly, a proto soud rozhodl tak, jak ve třetím výroku uvedeno, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí nelze podat kasační stížnost /§ 104 odst. 3 písm. a) s.ř.s./

V Praze dne 3. února 2014

JUDr. Slavomír Novák, v.r.

předseda senátu

za správnost vyhotovení:
Simona Štěpinová